

Handläggare
Johanna Edlund
Telefon: 08-508 09 302

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Verksamhetsplan 2016 för Norrmalms stadsdelsnämnd

SAMVERKANSVERSION

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner verksamhetsplan 2016 inklusive budget och tillhörande bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering om 2,0 mnkr för tillgänglighetsåtgärder.
3. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering om 3,0 mnkr för reinvesteringar.
4. Stadsdelsnämnden begär budgetjustering om 0,8 mnkr för klimatinvesteringar.
5. Stadsdelsnämnden godkänner omslutningsförändringar om 144,7 mnkr.
6. Stadsdelsnämnden godkänner resultatenheter enligt förslag i verksamhetsplanen.
7. Stadsdelsnämnden godkänner Jämställdhets- och mångfaldplan, 3 årsplan för perioden 2016-2018.
8. Stadsdelsnämnden godkänner System för internkontroll enligt bilaga 6. Plan för internkontroll med väsentlighets- och riskanalys 2016 för Norrmalms stadsdelsnämnd.
9. Paragrafen justeras omedelbart.

Johanna Engman
stadsdelsdirektör

Norrmalms stadsdelsnämnd

08-508 09 302

johanna.edlund@stockholm.se

stockholm.se

Jonas Lauri
ekonomichef

Teenie Bennerholt
tf. administrativ chef

Johanna Hult
avdelningschef förskola och fritid

Anne Höjer
avdelningschef socialtjänst och äldreomsorg

Britt Mattsson
avdelningschef parkmiljö norra innerstaden

Innehållsförteckning

Inledning	5
1. Ett Stockholm som håller samman	5
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	6
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	8
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	10
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	12
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	14
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	16
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	17
2. Ett klimatsmart Stockholm	19
2.1 Energianvändningen är hållbar	20
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	20
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	21
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	22
2.5 Stockholms miljö är giftfri	22
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	23
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	24
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	24
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	24
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	26
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	27
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	27
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	28
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	31
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	33
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	34
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	35
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	38
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	40
Uppföljning av ekonomi.....	41

Nämndens ekonomiska förutsättningar	41
Investeringar	45
Försäljningar av anläggningstillgångar	46
Resultatenheter	46
Betydande projekt som inte är investeringar	46
Budgetjusteringar	47
Omslutningsförändringar	47
Medel för lokaländamål	48
Övrigt	48
Särskilda redovisningar	48
Kvalitetsarbete	48
Övriga frågor	49

Bilagor

Bilaga 1: Blanketter till SLK

Bilaga 2: Resultatenheter 2016

Bilaga 3: Övriga organisatoriska enheter 2016

Bilaga 4: Ersättningsnivåer 2016

Bilaga 5: Jämställdhets- och mångfaldsplan 3-årsplan

Bilaga 6: Plan för internkontroll med väsentlighets- och riskanalys 2016

Bilaga 7: Plan för upphandling 2016

Bilaga 8: Bemannings- och kompetensutvecklingsplan 2016

Bilaga 9: Ansökan om investeringsmedel för klimatåtgärder

Inledning

Verksamhetsplanen för Norrmalms stadsdelsnämnd anger inriktningen för nämndens verksamhet under år 2016, knyter an till stadens långsiktiga mål och utgår från kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål och stadens *vision 2040 Ett Stockholm för alla*.

Människors lika värde är ett självklart förhållningssätt i möten med invånare och de brukare som vänder sig till nämndens verksamheter. Förvaltningen bemöter alla värdigt och respektfullt. Frågor om jämlikhet, jämställdhet och kvalitet är prioriterade, för att skapa jämlika uppväxtvillkor och livschanser för flickor och pojkar, kvinnor och män.

Stadsdelsnämnden ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, budget- och skuldrådgivning, familjerätt, och kultur- och föreningsbidrag. Stadsdelsnämnden ansvarar också för samhällsplanering, konsumentvägledning, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder.

Ett nytt miljöprogram implementeras i Stockholms stad under 2016. Nämnden fokuserar på att öka andelen ekologisk mat i verksamheterna. Parker och grönområden ska anpassas till nya klimatförutsättningar och bidra till en mångfald av ekosystemtjänster. Invånarna bjuds regelbundet in till dialoger i frågor som rör deras närområde, en snabb och lättillgänglig service ska förenkla invånarnas vardag.

Nämnden fortsätter att arbeta för att minska sjukfrånvaron genom ett ökat fokus på att utveckla arbetsmetoderna för uppföljning av sjukfrånvaron, framtagande av en åtgärdsplan för sänkt sjukfrånvaro med aktiviteter för att minska sjukfrånvaron till följd av psykisk ohälsa bland förskollärare

Norrmalms stadsdelsområde växer och närmar sig idag 70 000 invånare. Inom stadsdelsområdet finns stadsdelarna Vasastan, City/Norrmalm, Skeppsholmen och nya Hagastaden och församlingarna Matteus, Johannes, Gustav Vasa och Adolf Fredrik.

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att all service utgår från de behov och rätt till stöd som invånarna inom stadsdelsområdet har. Genom ett fokus på förebyggande arbete verkar nämnden för att så långt det är möjligt ge barn och unga trygga och stabila uppväxtförhållanden. Barn i socialt eller ekonomisk utsatthet beaktas särskilt. Invånare inom Norrmalms stadsdelsområde ska leva ett självständigt liv och äldre ska vara trygga och ha en individuellt anpassad vård och omsorg av god kvalitet. Barn på förskolan och i den öppna fritidsverksamheten ska lära, leka och utvecklas i pedagogiska miljöer av hög kvalitet.

Norrmalms stadsdelsområde ska vara tryggt att vistas och bo i. Invånarnas behov av särskilda bostäder, förskolor och övrig verksamhet i nämndens regi beaktas tidigt i stadsplaneringen. Parker och grönområden ska vara vackra, välskötta och välkomnande för alla och det ska finnas en mångfald av fritidsaktiviteter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

Socialtjänsten

Socialtjänsten arbetar förebyggande för att ge barn och unga trygga och stabila uppväxtförhållanden. Barn i familjer med ekonomiskt bistånd ska ha jämlika uppväxtvillkor. Det innebär bland annat att barns behov särskilt beaktas när vuxna söker ekonomiskt bistånd. Ensamstående föräldrars behov av insatser uppmärksammas särskilt. Barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd säkras tillgång till IT genom bredband för att de ska ha samma möjligheter som andra barn i skolarbetet.

Vårdnadshavarna har stor betydelse i det förebyggande arbetet med barn och unga. Nämnden fortsätter att stödja detta samspel genom föräldrastödsprogrammen ABC och KOMET. Programmen riktar sig till vårdnadshavare med barn och ungdomar i åldern 3-18 år. Utvärderingar av föräldrastödsprogrammen visar att föräldrar upplever att de blivit mer trygga i sitt föräldraskap och fått verktyg att hantera olika situationer som kan uppstå i en familj.

Det förebyggande arbetet prioriteras med fokus på de mest utsatta barnen och ungdomarna. Arbete sker i samverkansteam med landstinget, där mödravårdscentral, barnavårdscentral, barn- och ungdomspsykiatri, barnläkare och socialtjänst ingår. Ett strukturerat samarbetet som finns mellan socialtjänst, förskola, skola, fritid och polis är avgörande för det förebyggande arbetet och inbegriper även de fristående skolorna.

Barn har rätt till en aktiv och meningsfull fritid. I ansökningar om ekonomiskt bistånd ska därför barns behov av fritidsaktiviteter som inte rymms inom riksnormen särskilt beaktas. Barn har även rätt till ett innehållsrikt sommarlov. Socialnämnden utreder därför förutsättningarna för att kunna bevilja extra bidrag till barnfamiljer under sommarloven.

Förskola, fält och fritid

Nämndens förskolor och öppna fritidsverksamhet ska organiseras så att alla barn lär, leker och utvecklas. De pedagogiska miljöerna ska erbjuda en mångfald av material som väcker lust att utforska och lära. Barnen ska vara delaktiga i att utforma miljöerna som ska vara tydligt organiserade och tillgängliga för alla. Miljöerna och materialet ska vara estetiskt tilltalande och utmanande men också ge utrymme för reflektion, eftertanke och vila.

Undersökningar visar att måluppfyllelsen i matematik och naturvetenskapliga ämnen sjunker på nationell nivå. Det är viktigt att barnen tidigt får möjlighet att utveckla sin matematiska förmåga och förståelse för naturvetenskap. Därför ska ett av nämndens nätverk för pedagoger fördjupa sina kunskaper i matematik och naturvetenskap genom ett samarbete med Stockholms universitet.

Utemiljön som barnen vistas i ska betraktas som ett pedagogiskt rum. Förskolechef ska i sitt ledarskap säkerställa att verksamheten når uppställda mål och att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete. Normer och värden är en viktig del i barns utveckling och lärande. Förskolorna och den öppna fritidsverksamheten ska vara en plats där olikheter ses som något positivt och barnen ska öka sin förståelse och tolerans för olika sätt att tänka och att vara. Under 2016 ska verksamheterna inta ett normkritiskt perspektiv på miljöer, material och förhållningssätt. Arbetet med att utveckla de pedagogiska miljöerna ska fortsätta.

Undersökningar visar att psykisk ohälsa ökar hos ungdomar. Medarbetarna inom den öppna

fritidsverksamheten ska under året öka sin kunskap för att tidigt upptäcka tecken på ohälsa bland unga. För att nå fler unga och skapa förtroendefulla relationer ska nämndens fältassistenter öka sin uppsökande verksamhet på skolor och på platser där unga samlas.

Förutsättningarna för att upprätthålla en verksamhet med hög kvalitet inom förskolan är att det finns utbildade förskolelärare och barnskötare. Det är en utmaning för nämnden både gällande rekrytering och att behålla befintlig personal. Under 2016 kommer avdelningen att samverka i högre grad med lärosäten för att marknadsföra verksamheten. Detta för att attrahera förskollärare och barnskötare att söka tjänst inom nämndens förskolor.

Under 2017 öppnas de första förskolorna i Hagastaden. Med anledning av det kommer en översyn av nämndens förskolors enhetsindelning att genomföras under 2016.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	0,4 %	3,3 %	Tertial
 Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	tas fram av nämnden	År
 Andel förskollärare av antal anställda		40 %	Tertial
 Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik	2 %	Öka	År
 Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	0 %	0 %	År
 Andel nöjda föräldrar	86 %	85 %	År
 Antal barn per grupp		16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)		4,9	Tertial
 Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,8	3,8	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kulturnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning.	2016-01-01	2016-12-01
 Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och möjlighet till vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska initiera ett arbete för att öka inskrivningsgraden i områden med i dag låg andel inskrivna barn.	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda behov av och förutsättningar för att på sikt kunna införa en rätt till en nära förskola som gör att förskolebarn och deras föräldrar inte behöver transportera sig orimligt långt.	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda en sänkning av åldern för allmän förskola till två års ålder.	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp andelen förskollärare och vid behov bistå stadsdelsnämnderna i arbetet att ta fram handlingsplaner för att	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
öka andelen förskollärare.		
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och ta fram förslag till IT-kunskapscertifiering av verksamhetsansvariga på förskolor.	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan.	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram kvalitetsmål för förskolan i syfte att verka för små barngrupper, god personaltäthet, utbildningsnivå och ändamålsenliga miljöer.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Barn och unga inom stadsdelsområdet har jämlika uppväxtvillkor

Förväntat resultat

Socialtjänsten är av hög kvalitet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Medarbetarna i den öppna fritidsverksamheten får utbildning i psykisk ohälsa.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Barn på förskolan och i den öppna fritidsverksamheten lär, leker och utvecklas i pedagogiska miljöer av hög kvalitet

Förväntat resultat

De pedagogiska miljöerna på förskolan stödjer barns lärande och utveckling.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kompetensutveckling i normkritik, HBTQ och genus sker för samtliga medarbetare i förskolan och den öppna fritidsverksamheten.	2016-01-01	2016-12-31
Samtliga förskolor ska ha information om ramöppettider.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att erbjuda förebyggande och främjande insatser i ett tidigt skede, för att motverka ohälsa och ojämlika förhållanden.

För att ge insatser av hög kvalitet är viktiga fokusområden ett bra bemötande, en hög tillgänglighet och ett arbete med evidensbaserade arbetsmetoder med fokus på effekterna för brukarna. Socialtjänsten ska ses som en resurs dit personer kan vända sig om de är i behov av råd och stöd.

Till nämnden kommer orosanmälningar gällande vuxna och uppsökande arbete bedrivs för att

informera och motivera den enskilde att ta emot stöd för att vid behov förändra sin situation. Den enskilde erbjuds vid behov en samordnad individuell plan (SIP) för att säkerställa samordning av insatser från exempelvis socialtjänst och psykiatri. Detta ökar möjligheten att nå goda resultat samt att minska och förebygga institutionsvård.

Det förebyggande arbetet mot hemlöshet är fortsatt prioriterat. Ett aktivt och uppsökande arbete sker enligt en samordnad handlingsplan för att förhindra vräkningar. När förvaltningen får kännedom om att en person eller familj riskerar att förlora sin bostad kontaktas de och erbjuds stöd och rådgivning.

En utmaning är ökningen av personer med samsjuklighet, vilket innebär att man har två eller flera sjukdomstillstånd samtidigt. Samsjuklighet är vanligt vid psykisk sjukdom och missbruksproblem och socialtjänsten möter många unga kvinnor med omfattande missbruksproblem. Att utveckla och förbättra insatser för personer med samsjuklighet är fortsatt prioriterat under 2016.

Nämnden kommer att genomföra alkohol – och drogförebyggande insatser baserade på resultatet av Stockholmsenkäten. Under 2016 fortsätter nämnden med den stadsgemensamma satsningen för att minska tobak och cannabisanvändningen bland unga. Nämnden utövar tillsyn av försäljning av tobak och folköl samt informerar butiksägare om gällande bestämmelser utifrån tobakslagen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	84 %	84 %	Tertial
 Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri	80 %	tas fram av nämnden	År
 Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	35 %	35 %	Tertial
 Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	90 %	80 %	År
 Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri	50 %	tas fram av nämnden	År
 Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	25 %	25 %	År
 Antal hemlösa	60 st	tas fram av nämnden	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av arbetet med stadens budget- och skuldrådgivning	2016-01-01	2016-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna se över rutiner och arbetssätt för alkohol- och tobakstillsyn.	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden ska återkomma med förslag på åtgärder för hur arbetet kan utvecklas för att nå upp till en effektiv, likställig och rättssäker myndighetsutövning i hela staden		
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden kartlägga arbetet med ensamkommande barn som försvinner eller avviker samt stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utveckla insatser anpassade efter målgruppen	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsområdets invånare lever ett självständigt liv

Förväntat resultat

Barn och unga får sina grundläggande behov tillgodosedda.
Personer med missbruksproblem lever ett liv utan missbruk av alkohol och droger.
Personer med funktionsnedsättning klarar sitt dagliga liv, har en hållbar boendesituation och en meningsfull sysselsättning och deltar på lika villkor i samhällets gemenskap.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att erbjuda vackra, välskötta och välkomnande parker och grönområden för alla i ett tryggt stadsdelsområde.

Vackra, välskötta och välkomnande parker och grönområden för alla

Stockholms befolkning växer och nyttjandet av stadens offentliga rum och stadens parker ökar och blir allt mer centrala punkter för rekreation och livskvalitet.

För att skapa ett ökat stadsliv och trivsammare vistelsemiljöer ska trafikinämnden initiera konceptet *Levande Stockholm* under året och Norrmalms stadsdelsnämnd ska delta i detta arbete. Projektet innebär bland annat att tillsammans med fastighetsägare och näringsidkare identifiera och skapa fler gågator, trottoarer som kan breddas och pop-up parker (tillfälliga parker).

Parkerna i stadsdelsområdet är viktiga vardagsmiljöer för invånare och besökare och därför arbetar förvaltningen kontinuerligt med att utveckla fler funktioner i parkerna samt att möta allmänhetens behov och önskemål konstillhörighet. Samtidigt måste hänsyn tas till parkernas kulturhistoriska och ekologiska värden.

Många av nämndens parker används intensivt med många parkbesökare, och parkerna ska skötas och utvecklas så att de blir långsiktigt hållbara. Detta är en stor utmaning när staden förtätas och parkerna inte växer i motsvarande grad. God kvalitet skapas redan i planeringsskedet. Genom ökat samarbete mellan verksamma i alla led, från planerare till parkarbetare ska en effektiv parkdrift med god kvalitet skapas.

Under 2016 kommer förvaltningen genomföra insatser i syfte att förbättra kvaliteten på parkskötseln bland annat genom att ta fram en rutinbeskrivning för kontroll av parkdriftentreprenören, långsiktiga skötselplaner, plan för slyröjning och plan för renhållning. Ett program för upprustning av Enkehusparken tas fram och upprustningsprojektet i

Observatorielunden kommer att fortsätta. Förnyelsen av Vanadislunden nedre lekplats kommer att färdigställas.

Trygghetsarbete

Ingen ska behöva känna sig otrygg inom Norrmalms stadsdelsområde. Förvaltningen ska under 2016 fortsätta utveckla samarbetet med civilsamhället och polismyndigheten för att öka tryggheten och säkerheten lokalt. Under 2015 arbetade nämnden och kommunpolisen fram en gemensam lokal lägesbild över områden där samverkan särskilt ska prioriteras. Under 2016 undertecknas ett lokalt samverkansavtal.

Nämnden har sedan hösten 2015 en fastställd organisation för trygghets- och säkerhetsarbetet. Strukturer och uppföljningsmetoder för trygghets- och säkerhetsarbete ska kommuniceras och implementeras i verksamheterna under året. Det olycksförebyggande arbetet fortsätter att utvecklas. Incidentrapportering är en nödvändig del i strävan efter att öka säkerheten och trygghet i staden och utgör ett led i det systematiska trygghets- och säkerhetsarbetet. Inträffade incidenter i verksamheterna ska diskuteras och analyseras och åtgärder vidtas för att det inträffade inte ska ske igen. Ökad fokus ska även riktas mot verksamheternas krisberedskapsförmåga.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	80 %	75 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	70 %	64 %	År
 Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en analys av gängkriminaliteten i Stockholm och utforma förslag på förebyggande och motverkande insatser som bidrar till en socialt hållbar utveckling	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna kan bidra i trafiknämndens arbete med konceptet Levande Stockholm	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla de sociala mötesplatserna för äldre	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Parker och grönområden är vackra, välskötta och välkomnande för alla

Förväntat resultat

Boende och besökare upplever att det finns plats för alla avkoppling i vackra, välskötta och välkomnande parker.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Framtagande av plan för placering och komplettering av skräpkorger för källsortering i parker	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Framtagande av rutinbeskrivning för kontroll av parkdriftentreprenaden	2016-01-01	2016-12-31
Framtagande av slyröjningsplaner för stadsdelsområdets parker och natur	2016-01-01	2016-12-31
Genomföra fyra parkinspektioner under året (april, juni, september och november) med parkdriftentreprenören för att skapa en samsyn kring kvalitén på parkskötseln	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Norrmalms stadsdelsområde är tryggt

Förväntat resultat

Invånare och besökare upplever Norrmalms stadsdelsområde som tryggt.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel enheter och avdelningar med lokal krisberedskap för verksamheten	100 %		Tertial
Andel enheter och avdelningar som bedriver ett olycksförebyggande arbete genom sammanställning, analys och åtgärdsplan utifrån inträffade incidenter som anmälts i stadens incidentrapporteringsystem (RISK)	100 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enheter och avdelningar ska inför tertialrapport 2 ha upprättat en lokal krishanteringsplan som är förankrad hos alla medarbetare.	2016-01-01	2016-09-30
Enheter och avdelningar ska per tertial och verksamhetsberättelse redovisa en samlad analys av inträffade incidenter och dess allvarlighetsgrad och tillsammans med skyddskommitté föreslå eventuella åtgärder.	2016-01-01	2016-12-31
Lokalt samverkansavtal ska upprättas och tecknas mellan stadsdelsförvaltning och kommunpolis.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att redan i planeringen av förändringar i stadsmiljön tidigt beakta nämndens behov av verksamheter. Nämnden deltar därför i stadsbyggnadsnämndens, exploateringsnämndens och trafiknämndens arbete med utveckling av bland annat Hagastaden och Cityområdet. För Hagastaden finns en referensgrupp, där representanter för alla nämndens verksamheter deltar och arbetar för att Hagastaden ska ha tillräckligt antal förskoleplatser, bostäder med särskild service, äldreboenden och god tillgång till parker och grönområden.

Nämnden arbetar för ett tydligt barnperspektiv och jämställdhetsperspektiv i planeringen, bland annat genom att efterfråga barnkonsekvensanalyser. Ur ett barn- och jämställdhetsperspektiv är det viktigt med god tillgång till park-, lek- och idrottsmiljöer.

Tillgänglighetsfrågor bevakas i samtliga ärenden.

Nämnden verkar för att förstärka de befintliga parkerna i områdena kring Hagastaden med anledning av att grönyrtorna i stadsdelsområdet är relativt små och att alla parkfunktioner inte kommer att få plats. I projekt City har nämnden en viktig roll i att lyfta barnperspektivet och behovet av gröna mötesplatser.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0	tas fram av nämnden	År
Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	12	tas fram av nämnden	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur tillgången till bostäder med särskild service LSS och SoL kan säkerställas.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnderna, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden samt fastighetsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att prövning sker om att bostadsexploateringsprojekt kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende med prioriterad inriktning på boenden för personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden göra en översyn av behovet och finansieringen samt placeringen av korttidsboende	2016-01-01	2016-12-31
Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Micasa ta fram en åtgärdsplan för att säkerställa behovet av äldreboendeplatser under perioden 2020-2040	2016-01-01	2016-12-31
Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende samt intressentboenden, med inriktning att öka antalet boenden i staden	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Invånarnas behov av nämndens verksamheter kommer med tidigt i stadsplaneringen

Förväntat resultat

Invånarna i stadsdelsområdet har god tillgång och tillgänglighet till kommunal service och till parker och grönområden. Bostäder planeras för grupper med särskilda behov.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel plan- och programremisser som handläggs och bereds till stadsdelsnämnden	100 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Framtagande av en checklista som stöd i handläggningen av remisser med fokus på jämställdhet, tillgänglighet och behovet av gröna mötesplatser	2016-01-01	2016-12-31
Vid planeringen av nybyggnation bevakar nämnden tillsammans med andra berörda nämnder att tillgängligheten beaktas. Detta sker i dialog med funktionshinderrådet.	2015-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

Nämnden bidrar till målet bland annat genom att utveckla parker och grönområden för att öka invånarnas och besökarnas tillgång till en mångfald av fritidsaktiviteter.

Ett utvecklingsområde för året är att skapa aktiviteter i parkerna som gör att de kan användas året om. Ett särskilt fokus är att skapa aktiviteter för både pojkar och flickor, kvinnor och män och att utforma parkerna så att de ger förutsättningar för ett jämställt nyttjande. Forskning visar på att ytor som skapar möjlighet för ett flexibelt och mångfunktionellt användande ger bättre förutsättningar för jämställdhet och könsneutrala lekar än ytor som är planerade för ett visst användande. Det finns även belägg för att parkytornas storlek har betydelse för ett jämställt nyttjande. Forskning visar att flickor blir mer stillastående än pojkar när friytetillgången är liten.

Nämndens verksamheter där barn och unga vistas ska inbjuda till delaktighet och socialt samspel. Nämndens öppna fritidsverksamhet ska utifrån barns och ungas intressen erbjuda olika aktiviteter. Under 2015 genomfördes en workshop med ungdomar i stadsdelsområdet i samarbete med Openlab med syfte att kartlägga vad barn och ungar önskar för aktiviteter på sin fritid. Kartläggningen visade bland annat att ungdomar önskar musikarrangemang som är gratis, ett större utbud av aktiviteter på fritidsgården och de vill vara delaktiga i att skapa en inbjudande miljöer på fritidsgården så att alla som vill vågar gå dit. Under 2016 ska resultatet av kartläggningen verkställas i samarbete med ungdomarna.

Aktiviteter ska vara meningsfulla och tilltala såväl flickor som pojkar i olika åldrar. Fritidsgården har övervägande pojkar som besöker verksamheten och därför ska ett särskilt fokus finnas på att anordna aktiviteter som är meningsfulla även för flickor. Den öppna fritidsverksamheten ska anordna aktiviteter på lov och helger. Barn och unga med funktionsnedsättning ska erbjudas att delta på lika villkor. Ett normkritiskt förhållningssätt och ett HBTQ-perspektiv ska finnas med i planeringen och genomförande av aktiviteterna. Nämndens parklekar och öppna förskolor är en plats där det skapas möten mellan människor. Verksamheten har många besökare i olika åldrar och behovet av att skapa fler parklekar ska ses över.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	78 %	77 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska inventera och följa upp verksamheter inom ramen för uppdraget "fritid för alla"	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Barn och unga är delaktiga i utformningen av den öppna fritidsverksamheten

Förväntat resultat

Barn och ungdomar deltar i de aktiviteter som anordnas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel flickor som besöker Vasastans fritidsgård ska öka.	30 %		Tertial
Andel flickor/pojkar som besöker den öppna förskolan och parklekarna	50 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Frågor om önskemål av aktiviteter till vårdnadshavare/besökare i parklekar och öppna förskolan.	2016-01-01	2016-12-31
Fält och fritidsenheten ska öka sin uppsökande verksamhet i grundskolorna för att nå fler ungdomar.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnden ska minst ha en öppen fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning.	2015-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnden ska samarbeta med andra förvaltningar inom uppdraget fritid för alla.	2015-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Parker och grönområden möjliggör en mångfald av fritidsaktiviteter

Förväntat resultat

Parkerna är mångfunktionella och erbjuder ett rikt utbud av aktiviteter och anläggningar, som möjliggör ett jämställt nyttjande.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel parkprojekt som bidrar till målet om en mångfald av fritidsaktiviteter och som möjliggör ett jämställt nyttjande	100		Tertial
Andel parkupprustningar som förlänger säsongen genom att det skapas aktiviteter som är attraktiva året om	100		Tertial
Andel invånare som anser att det finns goda möjligheter till spontanidrott i Stockholm, som t.ex. motionsspår, bollplaner och öppna parktytor.	70		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ta fram en checklista för att utveckla parker med fokus på	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
jämställdhet-, barn- och tillgänglighetsperspektiv.		

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att möjliggöra för invånarna i stadsdelsområdet att möta ett varierat och tillgängligt utbud av kultur och skapande aktiviteter samt genom att arbeta för att målen i programmet "Kultur i Ögonhöjd" uppfylls. Programmet syftar till att alla, oavsett förutsättningar och uppväxtvillkor, ska kunna ta del av ett professionellt kulturliv och själva få uttrycka sig, på egen hand och tillsammans med professionella vuxna.

Barn och unga behöver språkliga och kulturella redskap för att utvecklas, kunna utnyttja sin yttrandefrihet och bli medborgare med möjlighet att påverka sina egna liv. Barn och unga ska få möjlighet till eget skapande och har rätt att delta i det konstnärliga och kulturella livet.

Barnen på förskolan ska genom litteratur möta olika kulturer, normer och få reflektera kring olika sätt att tänka. Barnen ska få en positiv läsupplevelse genom högläsning och en tidig relation till det skrivna ordet som en del i det livslånga lärandet.

Nämndens verksamheter för barn och unga ska erbjuda ett varierat utbud av kulturupplevelser. Nämndens kultursekreterare ska ge verksamheterna stöd i utformandet av lokala kulturhandlingsplaner och omvärldsbevaka stadens kulturutbud. Förskolan och de öppna fritidsverksamheterna ska ha pedagogiska miljöer och material som inbjuder till olika konstnärliga uttrycksätt som drama, dans, måleri m.m. Samverkan sker med fria kulturgrupper och andra aktörer. Inom området *Fritid för alla* finns ett anpassat kulturutbud för barn och unga med funktionsnedsättning.

Kulturupplevelser för äldre erbjuds bland annat inom de öppna mötesplatserna. På särskilda boenden erbjuds kontinuerligt olika kulturaktiviteter som exempelvis dans, musik, film.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	72 %	72 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kulturnämnden, Stockholms Stadsteater AB, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna har ett gemensamt ansvar för att alla barn i stadens förskolor och skolor ska komma i kontakt med minst en professionell kulturupplevelse per termin.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Barn och unga erövrar fler uttryckssätt genom eget skapande och i mötet med stadens kulturutbud

Förväntat resultat

Förskolan och den öppna fritidsverksamheten har miljöer som skapar nyfikenhet och lust till eget kulturskapande. Förskolorna och den öppna fritidsverksamheten nyttjar stadens kulturutbud.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal bokningar i KULAN (kulturaktiviteter för barn och unga)	1 500		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter ska ha en kulturhandlingsplan.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnden genomför en analys av föreningsbidrag utifrån kön.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för att äldre ska ha möjlighet att leva ett självständigt liv, få en individuellt anpassad vård och omsorg av god kvalitet och uppleva en trygghet med de insatser som ges inom äldreomsorgens verksamheter.

Nämnden erbjuder förebyggande hembesök, ger riktad information om brottsförebyggande insatser, anhörigstöd m.m. Förebyggande insatser i form av anpassade hjälpmedel och möjligheten till bostadsanpassning beaktas innan insatser ges.

Kvinnor och män ska ges en likvärdig äldreomsorg av god kvalitet. Äldreomsorgens beställarorganisation arbetar systematiskt med styrning och uppföljning utifrån ett helhetsperspektiv. Fokus är vilka resultat som uppnås för den enskilde äldre, oavsett om utförarenheten drivs i egen regi eller av en entreprenör. Nämnden har en observatör på halvtid för uppföljning genom fördjupad kvalitetsanalys. Under 2016 fortsätter arbetet med att utveckla uppföljningen genom fokusgrupper och enskilda observationer. Individuppföljningar på boendena genom personliga intervjuer med de äldre och deras anhöriga fortsätter.

Äldreomsorgens värdegrund ska genomsyra verksamheterna och insatserna ska vara av god kvalitet. Arbetet med att ge de äldre en personcentrerad vård- och omsorg fortsätter. Ett demensteam inom den kommunala hemtjänsten har startats upp och fortsätter att utvecklas under 2016. Väderkvarnens vård- och omsorgsboende fortsätter arbetet med att certifiera sina medarbetare i demensvård. Medarbetare ska möta den demenssjuke på ett professionellt sätt genom ökad kunskap om kommunikation och bemötande samt om de anhörigas situation.

Ett pågående förbättringsarbete är att fortsätta utarbeta rutiner på den kommunala hemtjänsten i syfte att få fler äldre att känna sig trygga och delaktiga i de insatser som sker i hemmet. Ett

särskilt fokus är att förbättra den systematiska avvikelshanteringen.

Arbetet med att utveckla måltider och aktiviteter för de äldre fortsätter inom vård- och omsorgsboendet i egen regi. Fokus kommer ligga på att erbjuda de äldre individuella aktiviteter.

Nämnden har hälso- och sjukvårdsansvar (upp till sjuksköterskenivå) inom vård- och omsorgsboende, servicehus och dagverksamhet för personer med demenssjukdom. Viktiga områden under 2016 är fortsatt utveckling av arbetet med vård i livets slutskede, riskbedömningar och åtgärder vid fall, trycksår och nutrition. Användandet av de nationella registren Senior Alert och Palliativa registret kommer att öka.

Nämnden samverkar med föreningar och frivilligorganisationer i syfte att nå ut till äldre som idag inte har kontakt med äldreomsorgen. Under 2016 fortsätter arbetet med att utveckla den extern samverkan såväl som den interna samverkan. Äldreomsorgen möter allt oftare äldre med komplexa behov, äldre som lever i hemlöshet m.m. vilka kräver samordning av kompetens och insatser från nämnden.

Utifrån arbetsmiljöverkets krav på omfattande ombyggnation innan november 2017 planerar förvaltningen att utveckla Vasens vård- och omsorgsboende. Detta sker i överensstämmelse med stadens gemensamma äldreboendeplanering.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel personal med grundutbildning inom äldreomsorgen	75 %	Fastställs 2016	Tertial
 Andel personer på vård- och omsorgsboende som fått en enkel eller fördjupad läkemedelsgenomgång	80 %	Fastställs 2016	Tertial
 Andel personer som får en daglig utevistelse - vård och omsorgsboende	95 %	95 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)	95 %	95 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	86 %	86 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)	85 %	85 %	År
 Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende	10	Maximalt 10 personer	År
 Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	70 %	70 %	År
 Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	85 %	85 %	År
 Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	84 %	84 %	År
 Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	90 %	90 %	År
 Timavlönades andel av totalt arbetad tid		Fastställs 2016	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska ta fram rutiner för att äldre som inte beviljas bistånd till boende får annat stöd så att behovet av tryggare boende säkras	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2016-01-01	2016-12-31
 Äldrenämnden får i uppdrag, att utreda och i samarbete med stadsdelsnämnderna, Micasa AB och servicenämnden fastlägga en strategi för trygghetslarm i särskilt boende, inklusive ansvar för upphandling av dessa larm	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Äldre har en individuellt anpassad vård och omsorg av god kvalitet

Förväntat resultat

De äldre är nöjda och känner att de kan påverka hur hjälpen utförs. Kvinnor och män har likvärdig omsorg utifrån individuella behov.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Äldre är med och bestämmer i frågor som rör honom eller henne i upprättandet av genomförandeplanen och innehållet i de beslutade insatserna.	2015-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Äldre är trygga

Förväntat resultat

Äldre känner sig trygga i sitt boende och med den dagliga hjälpen som ges inom äldreomsorgens verksamheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla äldre erbjuds dagsutflykter och aktiviteter på de öppna träffpunkterna	2015-01-01	2016-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål om ett klimatsmart Stockholm bland annat genom att öka förutsättningarna för invånarna att välja en miljömässig livsstil, att nämndens verksamheter är energieffektiva och giftfria samt att transporter är miljömässigt hållbara. Vidare bidrar stadsdelsområdets parker och grönområden till en mångfald av ekosystemtjänster genom att vara anpassade till nya klimatförutsättningar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att nämndens lokaler är energieffektiva. Ett systematiskt arbete med att minska energianvändningen i verksamheterna pågår och kommer vidareutvecklas under 2016. Alla ska verka för att minska elanvändningen.

Under hösten 2015 genomfördes en elinventering av referensobjekt av nämndens lokaler och resultatet från elinventeringen ska användas vid planering av energieffektivisering i underhållsplaner för nämndens lokaler. Resultatet ska även ligga till grund för föreläsningar för verksamheterna om energibesparande metoder.

Nämnden ansöker även om investeringsmedel för klimatåtgärder med syfte att minska verksamheternas elanvändning, se bilaga 9. Eventuella medel som beviljas kommer att disponeras utifrån resultatet från elinventeringen och energieffektiviseringsåtgärder specificerade i underhållsplanerna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Köpt energi (GWh)	2,6 GWh	Fastställs 2016	År

Nämndmål:

Nämndens lokaler är energieffektiva

Förväntat resultat

Nämndens energiförbrukning minskar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel av nämndens förskolelokaler som har en underhållsplan med förslag till åtgärder för energieffektivisering.	100 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ordnar en föreläsning om hur verksamheterna kan sänka elförbrukningen och energieffektivisera verksamheten.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnden upprättar underhållsplaner för nämndens förskolelokaler som innehåller förslag till åtgärder för energieffektivisering.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att ha transporter som är miljömässigt hållbara. Nämndens resepolicy syftar till att resor som görs inom eller i anslutning till verksamheterna ska göras på ett så miljövänligt sätt som möjligt.

Stockholm ska intensifiera omställningen till att bli en hållbar stad med höga ambitioner inom

klimat och miljö. Stockholms klimatutsläpp ska minska och andelen förnybar energi öka. Gång-, cykel-, och kollektivtrafik ska genomgående prioriteras och stadsdelsnämnderna ska medverka till att skapa fullvärdiga cykelpendlingsstråk. Under året kommer även en miljörevision av entreprenörernas maskinparker att genomföras.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel elbilar	100 %	14 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska medverka till att skapa fullvärdiga cykelpendlingsstråk samt att med trafiknämnden utreda hur medel för investeringar och reinvesteringar av huvudstråken för cykel som ligger inom stadsdelarnas ansvar ska finansieras och byggas	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Transporter inom nämndens verksamheter är miljömässigt hållbara

Förväntat resultat

Nämndens transporter sker med miljövänliga fordon enligt nämndens resepolicy.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomförande av miljörevision av parkentreprenörens maskinpark	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster.

I parker och grönområden produceras en rad ekosystemtjänster som staden och människan är beroende av eftersom de renar luft och vatten, minskar buller och får oss att må bättre.

Nämnden vill synliggöra och förstärka dessa kvaliteter i parker och grönområden, till exempel genom att informera om och erbjuda stadsdelsområdets invånare möjligheter till stadsodling på utvalda platser i stadsdelsområdet.

Under året kommer nämnden ta fram en skötselplan för ökad biologisk mångfald och stärka ekosystemtjänster i Vanadislunden, vilket kommer fungera som en pilotstudie för framtagande av liknande planer för övriga parker inom stadsdelsområdet.

Nämndmål:

Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster

Förväntat resultat

Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförändringar och bidrar till en mångfald av ekosystemtjänster.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal parker som erbjudits plats för stadsodling	2		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Informera om och synliggöra ekosystemtjänsterna i Vanadislunden	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att öka förutsättningarna för invånarna att välja en miljömässig livsstil. Nämndens verksamheter för barn och unga ska ha ett ekologiskt förhållningssätt och en positiv framtidstro. Barnen ska få kunskap om sin delaktighet i naturens kretslopp och få lära sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö.

Förvaltningen fortsätter sin satsning på miljösarta renhållningskärl i stadsdelsområdets mest välbesökta parker, Vanadislunden och Observatorielunden, samt utökar möjlighet till källsortering i parkerna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska arbeta med att skapa goda möjligheter till stadsodling i Stockholm	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska involveras i programmet för avfallshantering i stadens offentliga rum	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Invånarna har förutsättningar att välja en miljövänlig livsstil

Förväntat resultat

Miljögifter i nämndens verksamheter, där barn och unga vistas är kartlagda. Andelen ekologiska livsmedel i verksamheterna har ökat. Skräphanteringen i parkerna är miljösamt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Anläggandet av en lokal kompost för omhändertagande av parkavfall	2016-01-01	2016-12-31
Införande av källsortering i fler parker.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att bland annat minska miljögifter i nämndens verksamheter där barn och unga vistas.

Barns och ungas exponering av kemikalier ska minska. All personal inom förskolan och den öppna fritidsverksamheten ska få ökad kunskap om skadliga kemikalier, miljömärkta produkter, miljöfarligt avfall och förnyelsebart material. Skadliga kemikalier samlas i damm

och därför ska städning av golv och tvätt av textilier prioriteras för att nämndens verksamheter ska vara giftfria. Barn och unga ska ges möjlighet att förstå hur egna handlingar kan påverka miljön till exempel genom sopsortering och hantering av mat.

En varierad och näringsriktig ekologisk mat ska erbjudas alla barn. Barn ska ha en giftfri vardag och ekologisk mat är det naturliga valet i så stor utsträckning som möjligt. Nämnden höjer ambitionerna avseende andel inköpta ekologiska livsmedel.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %	Fastställs 2016	År
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB)		Fastställs 2016	År
Kommentar Nämnden fastställer årsmål under 2016.			
 Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden av totalt inköpta måltider och livsmedel.	35 %	Fastställs 2016	År

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är giftfria

Förväntat resultat

Miljögifter i nämndens verksamheter där barn och unga vistas ska minska. Miljöfarliga material ersätts med miljösmarta alternativ.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Chefer och miljöombud inom förskolan deltar i kemikaliecentrums utbildningar.	2016-01-01	2016-12-31
Samtliga medarbetare inom förskolan deltar i kemikaliecentrums webbutbildning.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom arbetet för att minska de hälsorelaterade riskfaktorerna i verksamheternas inomhusmiljö. Ljudmiljö och luftkvalitet ska förbättras, främst med fokus på förskolor och verksamhetslokaler där barn och unga uppehåller sig. Underhållsplaner för nämndens förskolelokaler ska tas fram vilka ska innehålla en åtgärdsplan för hur en bättre inomhusmiljö ska uppnås.

Nämndmål:

Nämndens verksamheter har en god inomhusmiljö

Förväntat resultat

Förbättrad inomhusmiljö i nämndens verksamhetslokaler.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel av stadsdelsnämndens förskolor som har godkänd luftkvalité utifrån aktuella och godkända obligatoriska ventilationskontroller (OVK).	100 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnden ska följa upp att alla förskolor har godkänd luftkvalité utifrån aktuella och godkända obligatoriska ventilationskontroller (OVK).	2016-01-01	2016-12-31

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att ha en budget i balans och effektiva verksamheter där resurser förvaltas och används väl med fokus på resultat och effekter för våra invånare. Nämnden arbetar för att fler personer ska klara sin egen försörjning och leva ett självständigt liv, med särskilt fokus på arbetslösa ungdomar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

Nämnden bidrar till en företagsvänlig stad genom ett gott samarbete med lokala företagsorganisationer och sammanslutningar, exempelvis City i samverkan. Nämnden har också en fortlöpande dialog med de företag som bedriver verksamhet som på olika sätt berör nämndens brukare och medarbetare.

Nämndmål:

Nämnden har ett gott samarbete med lokala företagsorganisationer

Förväntat resultat

Nämnden har ett gott samarbete med lokala företagsorganisationer.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för att invånarna på Norrmalm stadsdelsområde ska vara eller bli självförsörjande.

Norrmalms stadsdelsnämnd driver tillsammans med Kungsholmen och Östermalms stadsdelsnämnder en gemensam försörjningsstödsenhet. Enheten ansvarar för

myndighetsutövning gentemot enskilda medborgare som ansöker om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen. Målet med insatserna är att den enskilde ska klarar sin egen försörjning och leva ett självständigt liv.

Barn ska ha jämlika uppväxtvillkor. Ur ett barnperspektiv är det viktigt att föräldrarna intar rollen som familjeförsörjare. Det innebär bland annat att barns behov särskilt beaktas när vuxna söker ekonomiskt bistånd. Innan beslut fattas ska förvaltningen överväga och dokumentera konsekvenserna för varje enskilt barn. Nämnden ska särskilt uppmärksamma ensamstående föräldrars behov av insatser.

Personer som ansöker om ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet remitteras till Jobbtorget och Jobbtorg resurs. För personer som saknar ersättning samarbetar förvaltningen med bl.a. Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Landstinget m.fl. för att hitta alternativa försörjningsvägar. Nämnden erbjuder även praktikplatser och anpassade anställningar.

Budget- och skuldrådgivarna erbjuder rådgivning i syfte att förhindra överskuldssättning. Tillgängligheten är hög och öppen rådgivning erbjuds varje vecka vilket medför att den som är i behov av rådgivning snabbt får kontakt utan väntetid.

Forskning visar att ungdomar vars föräldrar har ekonomiskt bistånd själva riskerar att bli försörjningsstödstagare. Nämnden prioriterar därför den gruppen av ungdomar vid tillsättning av förvaltningens feriearbeten för ungdomar. Antalet ungdomar 16-19 år som ska erbjudas feriearbete är oförändrat från 2015. Nämnden kommer att tillhandahålla fler platser än vad som utnyttjas av stadsdelens ungdomar för att tillgodose behovet i andra delar av staden. Nämnden kommer även att samverka med det privata näringslivet för att kunna erbjuda fler platser.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal aspiranter som fått kommunala visstidsanställningar	15 st	750	Tertial
 Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	40 st	500 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	200 st	10 000 st	År
 Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar	15 st	800 st	Tertial
 Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	176 st	8000 st	År
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,4 %	1,9 %	Tertial
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,3 %	1,2 %	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med Stockholm Business Region, inom ramen för samarbetet med Start-up Stockholm, samt stadsdelsnämnderna utveckla möjligheten för unga stockholmare att driva sommarlovsföretag inom ramen för feriejobb.	2016-01-01	2016-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadens nämnder och	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
bolag utveckla ett utbud av platser för kommunala visstidsanställningar som motsvarar behoven hos aspiranterna. Stadens nämnder och bolag ska medverka i arbetet med att bereda platser för visstidsanställda.		
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla metoder och insatser för att stödja Jobbtorgsaspiranter med psykosocial problematik. Under året skall ett centrum för särskilt stöd inrättas.	2016-01-01	2016-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska utöka den uppsökande verksamheten riktad till arbetslösa unga upp till 29 år i samråd med stadsdelsnämnderna samt övriga berörda nämnder, bolag och externa aktörer. En utredning och ett handlingsprogram för att bryta ungas utanförskap i Stockholm ska tas fram i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden och övriga berörda nämnder	2016-01-01	2016-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollege att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Invånarna klarar sin egen försörjning

Förväntat resultat

Invånarna lever ett självständigt liv och klarar sin egen försörjning. Antal hushåll i behov av försörjningsstöd minskar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att resurser förvaltas och används väl med fokus på resultat och effekter för våra invånare.

En grund för en långsiktigt hållbar ekonomi är att nämndens verksamheter bedrivs inom givna ekonomiska ramar. Medarbetare och chefer har en god förståelse för de ekonomiska förutsättningarna och kunskap om på vilket sätt de kan påverka sina kostnader.

Nämndens resurser ska användas med fokus på de resultat och effekter som verksamheten skapar för våra invånare. Genom en aktiv och medveten resultatstyrning kan nämnden identifiera framgångsrika arbetsmetoder och uppnå en hög kvalitet för de resurser som finns att tillgå.

Alla nämndens verksamheter strävar efter att öka kvaliteten, effektiviteten och arbetsglädjen. Varje medarbetare har ett ansvar för att vara en del i detta och bidra till att verksamheten utvecklas resurseffektivt och kvalitativt.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Nämndens resurser förvaltas och används väl med fokus på resultat och effekter för våra invånare

Förväntat resultat

Nämnden har en budget i balans.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen	1		Tertial

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att verka för att förvaltningens verksamheter är fria från diskriminering och att mänskliga rättigheter respekteras.

Bemötande, service och resursfördelning utformas på likvärdigt sätt för kvinnor, män, flickor och pojkar. Barns rättigheter enligt FN:s barnkonvention säkerställs och ett tydligt genus- och HBTQ-perspektiv finns i verksamheterna som möter barn och unga. Nämndens verksamheter präglas av ett gott bemötande, är tillgängliga och invånarna är delaktiga och har möjlighet att påverka. Kvinnor och män med funktionsnedsättning deltar på lika villkor i samhället.

Stadsdelsområdet ska vara ett tryggt område där invånarna inte drabbas av våld i nära relationer. Nämndens strategi för brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbete samt stadens program för kvinnofrid är en vägledande i detta arbete.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål om en jämställd stad där alla ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Var och en som kommer i kontakt med nämndens verksamheter ska kunna känna sig trygg i vetskapen om att bemötande och service, liksom resursfördelning, utformas på ett likvärdigt sätt för kvinnor, män, flickor och pojkar.

Nämnden påbörjar under kommande verksamhetsår arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten. Beställarenheten äldreomsorg och vuxenheten har valts ut i ett första skede. En analys kommer genomföras avseende hur väl verksamheterna uppfyller sina mål lika för kvinnor och män, flickor och pojkar. Om kvinnor och män, flickor och pojkar kan påverka verksamheten lika mycket och om resurser fördelas jämnt mellan könen. Grundmetoden är analys av könsuppdelad statistik som ett första steg för att kartlägga eventuella systematiska könsskillnader.

Förvaltningens arbete med jämställdhetsintegrering organiseras i en arbetsgrupp med representanter från verksamheterna. Styrgrupp utgörs av förvaltningsledningen och arbetsgruppen fungerar som ett internt stöd till medarbetare och chefer under kommande verksamhetsår.

Uppföljning och analys av könsuppdelad statistik kommer att göras under respektive inriktningsmål och den sammanfattande analysen av nämndens arbete med jämställdhetsintegrering görs under detta mål för verksamhetsområde. Nämnden har formulerat aktiviteter som bidrar till ökad jämställdhet.

Under 2016 deltar nämnden i arbetet med att ta fram ett stadsövergripande program för jämställdhet med utgångspunkt i CEMR-deklarationen, vilken staden undertecknade år 2009.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska mäta och analysera den statistik som relaterar till individer uppdelad efter kön	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att sylliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är jämställdhetsintegrerade

Förväntat resultat

Bemötande, service och resursfördelning utformas på ett likvärdigt sätt för kvinnor, män, flickor och pojkar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Föreläsning för ledning och medarbetare om svensk jämställdhetspolitik och strategin jämställdhetsintegrering.	2016-01-01	2016-12-31
Förvaltningen ser över möjligheterna att använda det webbaserade utvärderingsverktyget Makeequality, som stöd för att kvalitetssäkra arbetet med att jämställdhetsintegrera verksamheten.	2016-01-01	2016-12-31
Inventering, kartläggning och analys utifrån ett jämställdhetsperspektiv genomförs på två enheter i syfte att kartlägga eventuella systematiska könsskillnader.	2016-01-01	2016-12-31
Utarbeta rutiner och verktyg som medarbetarna kan tillämpa i sitt dagliga arbete.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom tydliga och kommunikativa ledare som styr mot resultat och uppmuntrar medarbetare att vara aktiva och delaktiga. Arbetsmiljön tillåter och stimulerar till lärande och kompetensutveckling vilket har grundläggande betydelse för såväl verksamhetens resultat som för medarbetarnas hälsa, trivsel och personliga utveckling.

Cheferna ska säkerställa en långsiktig personal- och kompetensförsörjning och nämndens

samlade behov för året visas i bilaga 8, "Bemannings- och kompetensutvecklingsplan 2016". Prioriterat för cheferna är att erbjuda heltidsanställning till ofrivilligt deltidsanställda och att minimera användandet av allmän visstidsanställning och andra former av otrygga anställningsvillkor.

Förvaltningen tillämpar kompetensbaserad rekrytering med väl genomarbetade kravspecifikationer som ligger till grund för rekryteringsbeslut som även syftar till att bidra till ökad mångfald i organisationen. Under året kommer oidentifierade ansökningshandlingar användas i rekryteringsprocesser. En fortsatt utmaning är rekryteringsbehovet av förskollärare och socialsekreterare/biståndshandläggare och att minska personalomsättningen inom dessa befattningar. Under verksamhetsåret fortsätter arbetet med att skapa kontinuitet i arbetsgruppen i syfte att stärka kvaliteten.

Arbetet med att sänka sjukfrånvaron fortsätter. Ett särskilt fokus är sjukfrånvaron för förskollärare vilket är en yrkesgrupp med en ökad sjukfrånvaro främst till följd av psykisk ohälsa. En särskild översyn görs under året av förskollärares uppdrag och arbetsuppgifter. Under året implementeras förvaltningens nya arbetsmiljöpolicy och nya rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Cheferna erbjuds utbildning till stöd i arbetet med att främja en god arbetsmiljö och förebygga risk för ohälsa. I arbetet med att vara en bra arbetsgivare inryms även friskvårdsförmåner för medarbetarna och att implementera det nya flexitidsavtalet för administrativ personal.

Ett fortsatt genus- och jämlikhetsperspektiv bidrar till ökad mångfald, ökad måluppfyllelse i verksamheten och ökad effektivitet. Cheferna säkerställer att alla medarbetare har samma möjligheter och behandlas likvärdigt i fråga om arbetsförhållanden och anställningsvillkor. Nämndens förebyggande arbete mot diskriminering där medarbetarna är målgruppen återfinns i nämndens reviderade jämställdhets- och mångfaldsplan (JMP), vilken implementeras under året. I uppföljningen av JMP identifieras svagheter och risker avseende bland annat diskriminering. Se bilaga 5. Förvaltningen deltar i Nyckeltalsinstitutets årliga mätning, JÄMIX, som mäter nio aspekter av jämställdhet i organisationen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	83	83	År
 Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	100 %	100 %	År
 Index Bra arbetsgivare		fastställs 2016	År
 Index Psykosocial arbetsmiljö		fastställs 2016	År
 Sjukfrånvaro	6 %	tas fram av nämnden	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,2 %	tas fram av nämnden	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska sträva efter hög personalkontinuitet i beviljade hemtjänstinsatser	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Nämnden är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Förväntat resultat

Förvaltningens ledarskap är tydligt och kommunikativt. Bemanningsplaneringsarbetet har minskat andelen ofrivilligt deltidsanställda och otrygga anställningsvillkor. Genomlysta arbetsmetoder för uppföljning av sjukfrånvaron samt aktivitetsplan för minskad psykisk ohälsa bland förskollärare är framtagen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel medarbetare som nyttjar sitt friskvårdsbidrag	50 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter ska ha en hälsocoach.	2016-01-01	2016-12-31
Chefer erbjuder medarbetare årligt medarbetarsamtal	2016-01-01	2016-12-31
Chefer ges utbildning om nya AFS om organisatorisk och social arbetsmiljö	2016-01-01	2016-12-31
Chefer tillämpar kompetensbaserad rekrytering och avidentifierade jobbansökningar i första urvalet i rekryteringsprocesser	2016-01-01	2016-12-31
Cheferna erbjuds utbildnings- och utvecklingsinsatser inom kommunikation.	2016-01-01	2016-12-31
Delta i Nyckeltalsinstitutets årliga jämställdhetsmätning, JÄMIX	2016-01-01	2016-06-30
Enheterna ska skapa åtaganden utifrån medarbetarenkätens resultat. Dessa ska följas upp i samband med uppföljningen av verksamhetsplanen.	2016-01-01	2016-12-31
Informera på APT-möte om gällande lönekriterier	2016-01-01	2016-12-31
Ny arbetsmiljöpolicy för förvaltningen implementeras	2016-01-01	2016-06-30
Ny jämställdhets- och mångfaldsplan för förvaltningen implementeras	2016-01-01	2016-12-31
Nytt flexitidsavtal för förvaltningens administrativa personal implementeras	2016-01-01	2016-12-31
Ta fram aktivitetsplan för att minska sjukfrånvaro till följd av psykisk ohälsa bland förskollärare	2016-01-01	2016-12-31
Utveckla arbetsmetoder för uppföljning av sjukfrånvaron och framtagande av åtgärdsplan för sänkt sjukfrånvaro	2016-01-01	2016-12-31
Förvaltningens chefer har en dialog om förvaltningens resultat i JÄMIX.	2016-01-01	2016-12-31
På APT-möte diskutera förvaltningens Rutin förebygga och hantera kränkande särbehandling och trakasserier	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta främjande för allas mänskliga rättigheter och förebyggande mot diskriminering.

Mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter handlar enligt FN:s allmänna förklaring om alla människors lika värde samt individens rättigheter till bland annat utbildning, bostad, arbete, yttrandefrihet, frihet från våld, information, politiskt deltagande med mera. Att tillgodose flera av de grundläggande rättigheterna är kärnan i nämndens arbete och ansvarsområde.

All myndighetsutövning ska vara rättssäker och tillvarata den enskildes resurser. Insatser ges enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Den enskilde ska få insatser av god kvalitet som erbjuder delaktighet och stärker förmågan att leva ett självständigt liv.

Nämnden kommer under verksamhetsåret att arbeta främjande av allas mänskliga rättigheter och som en del i detta ska rättighetsperspektivet integrerats i verksamhetsplaneringen på alla nivåer. Samtliga verksamheter har formulerat uppföljningsbara mål utifrån sin målgrupp och verksamhet. Till detta har nämnden formulerat ett antal indikatorer och aktiviteter som bidrar till att invånare i stadsdelsområdet får sina rättigheter tillgodosedda på ett likvärdigt sätt.

Stockholms stad är förvaltningsområde för finska språket. Innerstadens stadsdelsnämnder samarbetar kring användningen av det statsbidrag som erhålls för att implementera minoritetslagstiftningen och tillgodose minoritetsgruppens rättigheter.

Det offentliga rummet är demokratiska mötesplatser och exkluderande design är ett önskat inslag. Stockholm är en stad där de mänskliga rättigheterna respekteras och som motverkar diskriminering. Under 2016 ska stadsdelnämnderna under samordning av trafikkontoret inventera och successivt avlägsna exkluderande design inom sitt ansvarsområde. I arbetet ska trygghet, kulturvärden och ekonomiska aspekter beaktas. I uppdraget ingår även att formulera en definition om vad exkluderande design är. Detta är viktigt så att inventering och utvärdering görs jämställt över hela staden.

Uppföljningen av huruvida stadsdelsnämnden lever upp till de mänskliga rättigheterna kräver uppfyllnad av ett flertal rättigheter som återfinns under andra målformuleringar inom de övriga inriktningsmålen. Tillsammans med målen under inriktningsmål 4 verkar dessa mål för att uppfylla de mänskliga rättigheterna.

Arbetet mot diskriminering

Välfärdstjänster, service och resursfördelning ska vara likvärdiga för alla invånare, oavsett kön, etnicitet, ålder, könöverskridande identitet, funktionsnedsättning, sexuell läggning, religion eller trosuppfattning. Nämndens förebyggande arbete mot diskriminering berör dels ett internt arbete där målgruppen är medarbetarna, och ett externt arbete mot våra brukare och invånare. Nämndens interna arbete mot diskriminering som berör medarbetarna beskrivs närmare under inriktningsmål 4.2 Stockholm är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor.

Under kommande verksamhetsår påbörjar nämnden ett arbete med att identifiera vilka risker

som finns avseende diskriminering i verksamheterna, i mötet med invånare och brukare. Samtliga verksamheter har formulerat uppföljningsbara mål utifrån sin målgrupp och verksamhet. Analysen kommer ligga till grund för utveckling av det förebyggande arbetet mot diskriminering under året.

Särskilt fokusområde/diskrimineringsgrunder för verksamhetsåret är hbtq-rättigheter, antirasism och etnisk mångfald samt normkritiskt arbetssätt. Nämnden deltar under 2016 i arbetet med att ta fram ett stadsövergripande program för hbtq-rättigheter.

Under 2016 utreder nämnden förutsättningar för att inrätta och implementera en referensgrupp för hbtq-frågor.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel brukare/hyresgäster som inte upplever att de har blivit diskriminerade i kontakt med stadens verksamheter	100 %	öka	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Fritidsledare ska erbjudas kompetensutveckling i genus, antirasism och mänskliga rättigheter	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska inventera och succesivt avlägsna exkluderande design inom nämndens ansvarsområde	2016-01-01	2016-12-31
 Kommunstyrelsen ska skyndsamt genomföra en översyn i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden samt Stockholms stadshus AB i syfte att säkerställa en ändamålsenlig organisation, process, resursfördelning samt uppföljning för flyktingmottagandet.	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden och Micasa AB göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende och intressentboende med olika typer av språklig och/eller kulturell inriktning samt hbtq-inriktning	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden ska fortsätta arbetet med att utveckla hbtq-kompetensen inom skolan och förskolan i samråd med kommunstyrelsens kansli för mänskliga rättigheter samt stadsdelsnämnderna.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsområdets invånare får sina rättigheter tillgodosedda på ett likvärdigt sätt

Förväntat resultat

All myndighetsutövning ska vara rättssäker och tillvarata den enskildes resurser. Medarbetare har kunskap om mänskliga rättigheter och vilket ansvar de har för att uppfylla invånarnas rättigheter inom respektive verksamhet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel ej verkställda vräkningshot.	100 %		År
Andel äldre som upplever att de får den information de	82 %		År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
behöver i kontakt med myndighetsutövningen.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Föreläsning om mänskliga rättigheter för chefer och medarbetare	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är fria från diskriminering.

Förväntat resultat

Invånare och medarbetare upplever att nämndens verksamheter är fria från diskriminering.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnden genomför föreläsningar för att få ökad förståelse om olika gruppers villkor och förutsättningar, utifrån diskrimineringsgrunderna.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnden genomför observationer i verksamheterna i syfte att synliggöra risker avseende diskriminering.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnden identifierar vilka risker som finns avseende diskriminering.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att säkerställa barns rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Barn och ungas rätt till delaktighet och inflytande samt rätt till relevant information, enligt barnkonventionen, framgår tydligt i socialtjänstlagen. Detta innefattar även barn till papperslösa. I nämndens verksamheter möts barn och unga med ett antirasistiskt förhållningssätt samt med ett tydligt genus- och HBTQ-perspektiv i det dagliga arbetet.

Barnets bästa ska vara avgörande vid beslut och åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser. Ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet själv och ha inflytande utifrån ålder och mognad. Barns delaktighet i utredningsarbetet är ett viktigt utvecklingsområde som fortsatt ska prioriteras under kommande verksamhetsår. Ansvar för barn och unga som riskerar att fara illa har skärpts de senaste åren och de nya bestämmelserna ställer högre krav på socialtjänsten. I takt med att antalet ensamkommande barn ökar ställer detta stora krav på nämndens verksamheter flera år framöver. Under 2016 kommer kunskapsbaserade metoder och arbetssätt att fortsätta utvecklas.

Barn och unga ska ha möjlighet att framföra sina åsikter i alla frågor som rör dem. Ett särskilt fokus under kommande verksamhetsår är att öka brukarmedverkan, delaktighet och dialog med barn och unga. Nämndens ungdomsråd ska vara mer delaktiga i nämndens arbete och rådet kommer erbjudas utbildning i demokrati och samhällsfrågor. Vid förändringar i

verksamheter för barn och unga ska konsekvensanalyser genomföras för att bedöma vilka konsekvenser ett beslut kan få för det enskilda barnet eller gruppen. Barn och ungas synpunkter, önskemål och upplevelse av mötet med socialtjänsten inhämtas regelbundet genom en anonym enkät som lämnas i *Barnens brevlåda* på förvaltningen.

Förvaltningen deltar under 2016 i arbetet med att ta fram ett stadsövergripande program för barns rättigheter och inflytande som leds av kansliet för mänskliga rättigheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska skapa fler träffpunkter för unga. Särskilt fokus ska riktas mot flickor och hbtq-personer	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska i samarbete ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Barn och ungas rättigheter och behov tas till vara och deras inflytande stärks.

Förväntat resultat

Den kommunala servicen, såväl som det offentliga rummet, är utformad efter barns och ungas behov, rättigheter och intressen. Barn och unga har tydliga kanaler för att påverka och vet vart de ska vända sig för att påverka.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel ej verkställda vräkningshot för familjer med barn.	100 %		År
Antal genomförda barnkonsekvensanalyser.	5		Tertial
Antal ärenden där ungdomsrådet varit remissinstans.	3		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnden anordnar utbildning för ungdomsrådet i demokrati och samhällsfrågor.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att ge personer som utsätts för våld i nära relationer ett samordnat individuellt stöd av medarbetare med särskild kompetens om våld i nära relationer.

Friheten från våld är en grundläggande mänsklig rättighet och kunskapen som finns idag är att våld i nära relationer slår mot– liv, hälsa, identitet och frihet. Att mäns våld mot kvinnor ska upphöra är även ett av fyra delmål för den nationella jämställdhetspolitiken.

Resurspersoner finns på varje avdelning med kunskap och beredskap att se, fråga och agera när de möter någon som är utsatt. Socialtjänsten inleder alltid en utredning vid misstanke om att ett barn lever med våld i nära relation. Det ska finnas ett tydligt barnperspektiv även i

utredningar om vuxna som utsätts för våld alternativt vuxna som utövar våld. Barn som upplevt våld i familjen erbjuds stöd.

Nämndens verksamheter för barn och unga ska vara en trygg plats där det är tillåtet för barn att visa alla sorts känslor. Medarbetare har god kunskap om vilka signaler ett barn som lever i en familj där våld i nära relationer förekommer kan sända ut. Medarbetare i förskolan och den öppna fritidsverksamheten har också ha god kunskap om kontaktvägar och sina skyldigheter vid misstanke om att barn far illa.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal personer som utsätts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	25 st	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Inga invånare utsätts för våld eller hot om våld i nära relationer

Förväntat resultat

Personer utsatta för våld i nära relationer erbjuds ett samordnat individuellt utformat stöd för att förändra sin situation. Medarbetare inom samtliga verksamhetsområde har kunskap för att upptäcka om någon är utsatt och vet vilket stöd som kan erbjudas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Föreläsning om våld i nära relationer för medarbetare inom förskola, fält och fritid som ej deltog under föreläsning 2015.	2016-01-01	2016-12-31
Information om anmälningskyldigheten gällande förskolan för samtliga förskoleenheter.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att tillförsäkra personer med funktionsnedsättning integritet, självbestämmande och delaktighet och en god omsorg, stöd och service. Stödet präglas av valfrihet, hög kvalitet och trygghet. Insatser kännetecknas av bemötande med värdighet och respekt och hänsyn tas till individuella behov. Personer med funktionsnedsättning har samma möjligheter som andra att leva ett självständigt liv, ha ett arbete, sysselsättning och/eller daglig verksamhet att gå till.

Personer med funktionsnedsättning har tillgång till och kan delta på lika villkor i samhällets gemenskap. För att åstadkomma detta erbjuder nämnden insatser såsom boende med anpassat stöd och sysselsättning. Personer som bor i gruppboende eller servicelägenhet har rätt till en stödperson. Ansökan om ledsagning och kontaktperson avslås inte med motiveringen att sökanden bor i gruppboende. Ledsagningen ges under hela året. Personligt ombud kan bistå den enskilde med att samordna kontakter och arbetar på uppdrag av den enskilde. Det ska finnas tillgång till heminstruktörer för alla synskadade och hörselskadade.

För att varje person med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning ska kunna forma sitt eget liv deltar den enskilde i framtagandet av sin genomförandeplan och har på så sätt inflytande över hur insatsen utförs. Individuell plan enligt LSS stärker även den enskildes inflytande och

underlättar samordning av olika myndigheters stöd.

En hållbar boendesituation är en av de viktigaste faktorerna för att kunna leva ett självständigt liv. Förvaltningen bevakar all nybyggnation i syfte att möjliggöra trygga och tillgängliga boenden, så att fler personer med funktionsnedsättning ska uppleva att de har en fungerande bostad.

Norrmalms stadsdelområde ska vara tillgängligt för alla. Alla ska kunna del av stadsdelområdets information och utbud oavsett funktionsförmåga. Nämndens ska utveckla arbetet och vidga perspektivet med att öka tillgängligheten till nämndens verksamheter. Under 2016 ska nämndens lokaler skyltas i enlighet med stadens nya grafiska profil för att förbättra den kognitiva tillgängligheten.

Förvaltningen kommer under året ansöka om medel för att genomföra tillgänglighetsanpassningar i stadsdelområdets parker och samtliga förändringar i parker och lekplatser görs utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Detta innebär bland annat kontrastmarkeringar och handledare i trappor och skapandet av tillgängliga sittplatser.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	tas fram av nämnden	År
 Andel personal med grundutbildning inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning	75 %	Fastställs 2016	Tertial
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	88 %	88%	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	76 %	76 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	55 %	tas fram av nämnden	År
 Andel personer som tycker att det är lätt att kommunicera med Stockholms stad	63 %	63 %	Tertial
 Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner	80 %	Fastställs 2016	År
 Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	75 %	tas fram av nämnden	År
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	År
 Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	89 %	År
 Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	89 %	År
 Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	89 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälpna hinder	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden och socialnämnden göra en översyn av behovet av äldreboende för personer som bor i gruppboende enligt LSS	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning deltar på lika villkor i samhället

Förväntat resultat

Personer med funktionsnedsättning klarar sitt dagliga liv, har en hållbar boendesituation och en meningsfull sysselsättning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Bevaka tillgänglighetsaspekter vid samtliga upphandlingar.	2016-01-01	2016-12-31
Den pedagogiska miljön på förskolorna anpassas utifrån de behov barn med funktionsnedsättning har.	2016-01-01	2016-12-31
En kartläggning genomförs för att klargöra vilka förskolor som har resurser, personella, pedagogiska, tekniska och praktiska, för att ta emot olika grupper barn med funktionsnedsättning.	2016-01-01	2016-12-31
Fritids- och kulturaktiviteter som anordnas ska vara tillgängliga för ungdomar med funktionsnedsättning.	2016-01-01	2016-12-31
Funktionshinderfrågor utgör tema vid ett av stadsdelsnämndens sammanträden.	2016-01-01	2016-12-31
Följa upp brukarundersökningar gällande daglig verksamhet för att säkerställa en god kvalitet.	2016-01-01	2016-12-31
Följa upp brukarundersökningar på LSS-gruppboendestäder för att säkerställa en god kvalitet.	2016-01-01	2016-12-31
Informera entreprenörer om att alla har rätt att få information och kommunicera utifrån sina förutsättningar.	2016-01-01	2016-12-31
Informera i nämndens månadsannonser om de informationskanaler staden erbjuder för personer med funktionsnedsättning.	2016-01-01	2016-12-31
Införskaffande av funktionell, mobil, hörselteknisk utrustning.	2016-01-01	2016-12-31
Inventera lämpliga feriearbetsplatser (sommarjobb) för ungdomar med funktionsnedsättning.	2016-01-01	2016-12-31
Inventera möjliga praktikplatser för personer med funktionsnedsättning inom verksamheter finansierade av stadsdelsnämnden.	2016-01-01	2016-12-31
Löpande tillgänglighetsanpassningar av nämndens lokaler, när behov uppstår.	2016-01-01	2016-12-31
Medarbetare inom förskolan får adekvat handledning kring barn med funktionsnedsättningar.	2016-01-01	2016-12-31
Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnden ska minst ha en öppen fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning.	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälpna hinder.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnderna ska i samråd med bostadsbolagen och fastighetsnämnden inventera möjligheten att bygga om/omvandla befintliga byggnader till gruppboende eller serviceboende.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnderna ska redovisa hur arbetet med att tillgodose behovet av boende med särskilt stöd och service fortskrider. Arbetet ska redovisas till kommunstyrelsens genomförandegrupp.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnderna, fastighetsnämnden, exploaterings- samt stadsbyggnadsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att minst fem procent av lägenheterna i exploateringsprojekt med minst 100 boende avsätts till omsorgslägenheter.	2016-01-01	2016-12-31
Tillgänglighetshöjande åtgärder i parker och grönområden genomförs.	2016-01-01	2016-12-31
Utveckla former för brukarinflytande.	2016-01-01	2016-12-31
Vid planeringen av nybyggnation bevakar nämnden tillsammans med andra berörda nämnder att tillgängligheten beaktas. Detta sker i dialog med funktionshinderrådet.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är tillgängliga.

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter är tillgängliga och jämlika. Alla har möjlighet att ta del av nämndens verksamheter och den offentliga miljön oavsett fysiska och sociala förutsättningar

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel av nämndens lokaler som är skyltade med stadens nya grafiska profil .	10 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Löpande tillgänglighetsanpassningar av nämndens lokaler, när behov uppstår.	2015-01-01	2015-12-31
Nämndens lokaler skyltas enhetligt med stadens nya grafiska profil.	2016-01-01	2016-12-31
Tillgänglighetshöjande åtgärder i parker och grönområden genomförs	2015-01-01	2015-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att arbeta för att invånarna i stadsdelsområdet ska ha möjlighet till delaktighet och inflytande. Ett gott bemötande ska präglade nämndens verksamheter. Genom ett bra bemötande skapar förvaltningen

förutsättningar för delaktighet och en positiv upplevelse av nämnden.

Ett lokalt utvecklingsprogram kommer att tas fram under året och beslutas av nämnden. Inledningsvis genomförs en lokal analys och prioriterade fokusområden, får att nå stadens *Vision 2040- en stad för alla*, definieras. Arbetet leds av en samordnar med förvaltningens ledningsgrupp som styrgrupp. Nämndens gruppledare utgör referensgrupp för det lokala utvecklingsprogrammet.

Under 2016 implementeras nya rutiner för hur de lokala råden ska komma in i ett tidigare skede vid handläggning av tjänsteutlåtanden. På så sätt ska råden beredas bättre förutsättningar att påverka nämndens beslut. I syfte att öka ungdomars delaktighet ska ungdomsrådet ges möjlighet att uttrycka sin åsikt i frågor som rör dem. Ungdomsrådet behöver fler aktiva ungdomar som vill vara med och påverka och ett arbete med att rekrytera fler medlemmar påbörjas.

Invånarnas delaktighet och inflytande över sin närmiljö ska förstärkas. Stadsdelsområdet ska utvecklas i dialog med invånarna och utifrån områdets unika kvaliteter och möjligheter. Kunskapen om hur parker och grönområden fungerar, finns till stor del hos dem som använder platserna ofta. Att hämta in erfarenhet och idéer från närboende och parkbesökare ska fortsatt vara en viktig och naturlig del av arbetet med parkskötsel och parkupprustningar. Nämnden fortsätter att arbeta med medborgardialoger.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel vårdnadshavare till barn i förskolan som anser att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten	84 %	fastställs 2016	År
 Andel brukare med boendestöd som anser att de har inflytande över det stöd de får av sina boendestödjare.	80 %	fastställs 2016	År
 Andel brukare på stadens gruppboenden som anser att de har inflytande över det stöd de får.	80 %	fastställs 2016	År
 Andel äldre med hemtjänst som anser att personalen tar hänsyn till deras åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras	80 %	fastställs 2016	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram förslag på hur det civila samhället kan stärkas, med särskilt fokus på ytterstaden och kvinnors organisering, samt bidra till att förutsättningar skapas för att det civila samhället kan göras delaktigt i stadens utveckling, i enlighet med det arbete som pågår inom ramen för den sociala hållbarhetskommisionen	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska utarbeta lokala utvecklingsprogram i samverkan med invånare och i samarbete med stadens övriga nämnder och styrelser	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Alla invånare är väl bemötta i kontakten med nämndens verksamheter.

Förväntat resultat

Invånare och brukar som är i kontakt med nämndens verksamheter upplever att de får ett gott bemötande och en god service.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel synpunkter/klagomål som rör bemötande av invånare/brukare i nämndens verksamheter.	5		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra en medborgardialog i samband med framtagande av program för Upprustning av Enkehusparken	2016-01-01	2016-12-31
Upprätta riktlinjer och rutiner för hur förvaltningen ska arbeta utifrån personuppgiftslagen (PuL)	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Invånarna är delaktiga och har möjlighet att påverka.

Förväntat resultat

Norrmalm har en levande närdemokrati där de boende och verksamma upplever att det är lätt att påverka såväl den kommunala servicen som förändring och utveckling. Barn, unga och deras vårdnadshavare ska utifrån sina möjligheter och intressen vara delaktiga och ha möjlighet att påverka nämndens verksamhet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Revidera policy och rutiner för synpunkts- och klagomålshantering.	2016-01-01	2016-12-31
Implementera och följa upp nya riktlinjer och rutiner för ökad delaktighet för de lokala råden i handlägningsprocessen	2016-01-01	2016-06-30

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Nämnden ska genom inköp och upphandling bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar stad. Merparten av nämndens inköp sker genom centralt upphandlade ramavtal där staden ställer relevanta och hållbara krav. Avtalstrohet till dessa avtal är en förutsättning för att nämnden ska kunna säkerställa att målsättningarna uppfylls och elektronisk handel ska användas där så är möjligt. En viktig aktivitet under året blir information om och implementering av stadens nya program för upphandling och inköp.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp		Tas fram av	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
		nämnden	
Kommentar			
Nämnden fastställer årsmåler under 2016.			

Nämndmål:

Nämndens upphandlingar och inköp utvecklar staden i hållbar riktning.

Förväntat resultat

Nämnden är trogen de avtal som finns och ställer relevanta sociala och miljömässiga krav i de egna upphandlingar som görs.

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Nämndens driftbudget ökar med 31,8 mnkr jämfört med 2015. Inom flera verksamhetsområden minskar nämndens andel av total budget för staden, som en följd av att befolkningen i övriga områden växer mer. I budget 2016 avseende kostnader och intäkter ingår omslutningsförändringar om sammantaget 144,7 mnkr.

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2016 kostnader	Budget 2016 intäkter	Budget 2016 netto	Prognos september 2015 (netto)	Bokslut 2014 (netto)
Nämnd- och förvaltningsadministration	31,9	0,4	31,5	28,8	26,9
Förskola	285,6	26,2	259,4	253,1	247,0
Barn, kultur och fritid	15,6	0,6	15,0	12,4	9,7
Äldreomsorg	548,7	83,3	465,4	453,6	443,8
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	185,4	5,5	179,9	184,0	175,6
Individ- och familjeomsorg	104,5	36,8	67,7	67,9	65,4
- Varav socialpsykiatri	38,7	15,3	23,4	22,7	22,4
Stadsmiljö	40,2	24,5	15,7	16,4	17,8
Avskrivningar	11,5	0,0	11,5	11,6	5,4
Internräntor	1,1	0,0	1,1	1,3	1,4
Ekonomiskt bistånd	25,2	1,4	23,8	24,4	24,9
- Varav handläggning	6,4	0,0	6,4	6,9	6,6
Arbetsmarknadsåtgärder	3,3	0,6	2,7	4,4	2,5
Totalt	1 253,0	179,3	1 073,7	1 057,9	1 020,4

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhetsområde (mnr)	Budget 2016 (netto)	Budget 2015 (netto)	Differens
Nämnd- och förvaltningsadministration	31,5	30,7	0,8

Budgeten för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 31,5 mnr, vilket motsvarar 2,9 procent av nämndens totala anslag. Andelen av budget som går till nämnd- och förvaltningsadministration är oförändrad från 2015. I stadens centrala medelsreserv finns medel avsatta för att fortsätta utveckla demokratin. I samband med tertialrapport 1, när arbetet med att ta fram en lokal utvecklingsplan har påbörjats, kommer nämnden precisera hur tillkommande medel används.

Förskoleverksamhet

Verksamhetsområde (mnr)	Budget 2016 (netto)	Budget 2015 (netto)	Differens
Förskola	259,0	254,2	4,8
<i>Varav barn i behov av särskilt stöd</i>	<i>14,8</i>	<i>14,6</i>	<i>0,2</i>
Öppen förskola	0,4	0,0	0,4

Förskoleverksamheten får en schablon per inskrivet barn. Schablonen har höjts med 2,2 procent och förskolepengen utgör 80 procent av schablonen. Förändringen av anslaget beror på höjd schablonersättning och utökat anslag om 0,2 mnr för barn i behov av särskilt stöd.

Nämnden har en preliminär budget för förskoleverksamheten som bygger på antalet barn som var inskrivna i mars 2015, vilket var 2 003 barn. Under 2016 förväntas barnantalet minska till en genomsnittlig inskrivning om 1 875 barn. Slutlig budgettram kommer att tilldelas nämnden efter faktiskt barnantal under året.

För att utjämna effekten av höga hyror så justeras bidraget för hög hyra samtidigt som stimulansbidraget för utbyggnad av nya förskolor upphör. Justeringen av bidraget för hög hyra är positiv för nämnden som har förhållandevis höga hyror per kvadratmeter.

Ersättningsnivåerna till de pedagogiska verksamheterna redovisas i bilaga 4.

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområde (mnr)	Budget 2016 (netto)	Budget 2015 (netto)	Differens
Barn, kultur och fritid	15,0	15,3	-0,3

Anslaget för barn, kultur och fritid minskar jämfört med 2015. På samma sätt som föregående år överförs 4,5 mnr från verksamhetsområdet till verksamhet för stöd och service till personer med funktionsnedsättning och 1,2 mnr till individ- och familjeomsorgens barn och ungdom. I anslaget finns budgeterade medel för:

- fält- och preventionsarbete
- fritidsgård
- ungdomsråd
- parklekar
- fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning
- sommarkoloniverksamhet
- kulturaktiviteter
- kultureksekreterare
- konsumentvägledning

Äldreomsorg

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2016 (netto)	Budget 2015 (netto)	Differens
Äldreomsorg	465,4	451,9	13,5

Äldreomsorgens budget ökar jämfört med 2015. Förändringen beror på en förväntad ökning av den äldre befolkningen och högre ersättningsnivåer.

Nya priser

Ersättningen för hemtjänst i ordinärt boende har räknats upp med 2 procent jämfört med 2015. För vård- och omsorgboenden har ersättningen ökat med 2,2 procent, vilket baseras på förändringen mellan omsorgsprisindex 2015 och 2014. Lokalschablonen är oförändrad.

Till utförare i enskild regi är ersättningen ytterligare 2,5 procent för att kompensera för att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte enskilda utförare har.

Växelvårdsplatser, profilboenden, profildagverksamhet och servicehus ingår inte i valfrihetssystemet och för dessa boendeformer beslutas ersättningsnivåerna av stadsdelsnämnden. Ersättningsnivåerna för servicehus föreslås likt ersättningen för hemtjänst i ordinärt boende att öka med 2 procent. Nivån på grundersättningen, servicehusets bottenplatta, föreslås till 11 500 kr/månad. Bottenplattan finansierar kostnader för gemensamma funktioner inom servicehuset bland annat gemensamma lokaler, sjuksköterskor, sjukgymnast och träfflokalens aktiviteter. Ersättningsnivåer för samtliga insatser inom äldreomsorgen redovisas i bilaga 4.

Budgeterade volymer

För 2016 budgeteras köp av cirka 336 000 utförda hemtjänsttimmar i ordinärt boende vilket är 28 000 hemtjänsttimmar per månad. I oktober 2015 utfördes 28 689 hemtjänsttimmar. För vård- och omsorgsboende budgeteras cirka 155 000 vårddygn vilket motsvarar cirka 420 platser per månad. I oktober 2015 köpte nämnden 429 helårsplatser på vård- och omsorgsboenden.

Lokaler

För lokalhyror och lokalunderhåll budgeteras netto 8,7 mnkr för 2016.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2016 (netto)	Budget 2015 (netto)	Differens
<i>Stöd och service till personer med funktionsnedsättning</i>			
Vuxna	161,2	155,9	5,3
Barn	18,7	18,3	0,4

Budgetramen grundar sig främst på en schablonersättning per beslutad omsorgsnivå för varje brukare på boenden, daglig verksamhet och korttidsvistelse. Budgeten har beräknats utifrån prestationsmätningen hösten 2015 och kommer justeras efter två avläsningstillfällen under 2016. Ökningen av budgetramen beror på ökning av schablonersättningen samt på ett ökat antal omsorgstagare. För barn och vuxenboende, daglig verksamhet och korttidsvistelse är schablon och peng i omsorgsnivåerna höjda med 2 procent. Ersättningsnivåerna redovisas i bilaga 4.

Ramen innehåller även ett fast anslag. Det fasta anslaget har minskat med 2,1 mnkr, vilket delvis beror på att kostnaden för korttidstillsyn för barn över 12 år enligt LSS från halvårsskiftet 2016 kommer att finansieras via en kommungemensam schablon. Kostnaden för denna verksamhet finansierades under 2015 av det fasta anslaget.

Totalt har 4,5 mnkr tillförts från verksamhet för barn, kultur och fritid. Verksamheten har under flera år redovisat underskott. En handlingsplan för att sänka kostnaderna finns och arbetet har visat goda resultat och underskottet har successivt minskat under de senaste åren.

Individ- och familjeomsorg (inklusive socialpsykiatri)

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2016 (netto)	Budget 2015 (netto)	Differens
<i>Individ- och familjeomsorg</i>			
Barn och ungdom	31,2	29,3	1,9
Vuxna	12,5	12,6	-0,1
Socialpsykiatri	23,4	23,2	0,2
Budget- och skuldrådgivning	0,6	0,7	-0,1

Individ- och familjeomsorgens verksamhet för barn- och ungdom får en förstärkt budget med drygt 2 mnkr, framförallt till följd av en central satsning i staden. På samma sätt som tidigare år tillförs 1,2 mnkr från verksamhet för barn, kultur och fritid. Omfördelningen avser budget för ungdomsmottagningen. Ersättningsnivåerna inom socialpsykiatri har ökat med 3,2 procent. Ersättningsnivåer till utförare redovisas i bilaga 4.

Stadsmiljöverksamhet

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2016 (netto)	Budget 2015 (netto)	Differens
Stadsmiljö	15,5	15,5	0,0
Folköl- och tobakstillsyn	0,2	0,2	0,0
Avskrivningar	11,5	4,8	6,7
Internräntor	1,1	1,3	-0,2

Parkmiljöavdelningen norra innerstaden är en gemensam organisation för Norrmalms-, Kungsholmens- och Östermalms stadsdelsnämnder. Budget för parkmiljö ligger kvar på respektive nämnd och återfinns som omslutningsförändring i budgettabellen. Tabellen ovan avser endast Norrmalms stadsdelsnämnd.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområde (mnkr)	Budget 2016 (netto)	Budget 2015 (netto)	Differens
Ekonomiskt bistånd	23,8	24,9	-1,1
- Varav handläggning	6,4	7,2	-0,8
Arbetsmarknadsåtgärder	2,7	3,1	-0,4

Sedan 2007 drivs innerstadsnämndernas gemensamma försörjningsstödsenhet, som handlägger ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder, av Östermalms stadsdelsnämnd. Budgeten för ekonomiskt bistånd baseras på ett genomsnittligt medelbidrag på 8 725 kr och cirka 180 hushåll per månad. I oktober 2015 beräknas 133 hushåll att få bidrag.

I budgeten för arbetsmarknadsåtgärder har nämnden tilldelats anslag för arbetsmarknadsåtgärder, visstidsanställningar och feriearbeten för ungdomar. Totalt anslag för feriearbeten är 0,7 mnkr och motsvarar arbete för cirka 60 ungdomar. Dessutom avsätts ytterligare medel för feriearbeten i central medelsreserv som fördelas i samband med avstämning av mål och budget för 2016.

Investeringar

Parkinvesteringar

Stadsdelsnämnden har i budget 2016 tilldelats 9,4 mnkr för investeringar i parker och grönområden. Dessa medel fördelas på följande objekt:

Mnkr	Budget 2016	
Vanadislundens nedre lekpark	4,0	Anläggningsarbeten.
Skötselplan för EST och biologisk mångfald Vanadislunden	0,3	Skötselplan.
Observatorielunden	0,5	Projektering för upprustning av Observatorielundens övre del.
Observatorielundens bäckfåra	1,2	Upprustning av bäckfåran i

Mnkr	Budget 2016	
		Observatorielunden.
Enkehusparken	0,6	Program för upprustning av Enkehusparken.
Hälsingehöjden	1,0	Belysning och trädäck
Norrbackatäppan	0,5	Delfinansiering av projektering för upprustning av Norrbackatäppan.*
Miljösmarta renhållningsskärl	0,5	Källsortering och solcellsdriva skräpkorgar.
Stadsodling	0,4	Processledning, information och genomförande.
Småparker	0,4	Informationsskyltar i parker mm
Totalt	9,4	

*Projektet förutsätter delfinansiering med Exploateringskontoret.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Inte aktuellt för Norrmalms stadsdelsnämnd.

Resultatenheter

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år. Överföringen får som mest motsvara 5 procent av bruttobudgeten innevarande år och det samlade värdet av överförda överskott får maximalt motsvara 10 procent av bruttobudgeten. En förutsättning är att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden. Överskott får ackumuleras och föras över under flera år. Underskott ska täckas senast under nästkommande år, annars ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslutet.

Följande enheter föreslås vara resultatenheter år 2016:

Mitt i City förskolor
 Karlbergs förskolor
 Johannes förskolor
 Matteus förskolor
 Vasaparkens förskolor
 Odenplans förskolor
 Fält- och fritidsenheten
 Socialpsykiatri utförare

Ersättningsnivåerna till alla enheter följer fullmäktiges beslutade pengnivåer, beloppen framgår av bilaga 4.

Betydande projekt som inte är investeringar

Inte aktuellt för Norrmalms stadsdelsnämnd.

Budgetjusteringar

Ansökan om budgetjustering – tillgänglighetsfrämjande åtgärder

Stadsdelsnämnden ansöker om investeringsmedel från central medelsreserv 4 för oförutsedda investeringar om totalt 2,0 mnkr för tillgänglighetshöjande åtgärder, i enlighet med ”Anvisningar för nämndernas arbete med verksamhetsplan 2016”.

Arbetena avser åtgärder mot lätt avhjälpta hinder i gångvägar i Monica Zetterlunds park (0,4 mnkr) och Spökparken (0,6 mnkr), handledare, kontrastmarkeringar och omläggning av trappstenar i trappa i Vanadislunden övre (0,5 mnkr) och tillgänglighetshöjande åtgärder i lekplatser i stadsdelsområdet enligt utförd inventering (0,5 mnkr).

Samtliga investeringsåtgärder kan utföras under året, de är angelägna och har ej kunnat inrymmas inom nämndens ordinarie budget för 2016.

Ansökan om budgetjustering – reinvesteringar

Stadsdelsnämnden ansöker om reinvesteringsmedel från central medelsreserv 4 om totalt 3,0 mnkr i Observatorielunden, i enlighet med Anvisningar för nämndernas arbete med verksamhetsplan 2016.

Reinvesteringsönskemålen har under 2015 redovisats till trafikkontoret. Åtgärderna omfattar parkvägar, murar, utrustning och övrigt grönt. Parkvägar är i behov av ny topp och rännalar, kilstenar behövs i murar, bäckfåran är i behov av renovering av växtlighet och mindre förbättringar av dammbotten. Erosionssäkring av de gröna slänterna behövs samt komplettering med trädplantering som ersättning för fällda almsjuka almar.

Ansökan om budgetjustering - investeringsmedel för klimatåtgärder

Stadsdelsnämnden ansöker om 0,8 mnkr för att energieffektivisera verksamheten genom att investera i energieffektiva lösningar.

Omslutningsförändringar

I den tilldelade budgetramen ingår endast kostnader och intäkter för nämndens egen verksamhet. Utöver dessa har nämnden kostnader och intäkter för andrahandsuthyrning av lägenheter inom äldreomsorg och funktionsnedsättning samt ökade kostnader och intäkter för verksamhet som säljs till andra förvaltningar och externa parter. Omslutningsförändringar redovisas om sammanlagt 144,7 mnkr.

Omslutningsförändring (mnkr)	Kostnader	Intäkter
<i>Nämnd- och förvaltningsadministration</i>	0,4	-0,4
Administrativ ersättning från Östermalms SDN och Kungsholmens SDN		
<i>Individ- och familjeomsorg</i>	35,5	-35,5
Avser försäljning av budget- och skuldrådgivning till andra SDN samt intäkter från Migrationsverket		
<i>Varav socialpsykiatri</i>	15,3	-15,3
Avser försäljning av platser till andra SDN och kommuner, boendehyror, egenavgifter		

Omslutningsförändring (mnkr)	Kostnader	Intäkter
<i>Stadsmiljöverksamhet</i>	24,5	-24,5
Avser försäljning av stadsmiljöverksamhet till andra SDN		
<i>Förskoleverksamhet</i>	6,8	-6,8
Avser försäljning samt nystartsjobb, ungdoms- och utvecklingsantällningar		
<i>Äldreomsorg</i>	71,4	-71,4
Avser försäljning av platser till andra SDN och kommuner, boendehyror, egenavgifter		
<i>Funktionsnedsättning</i>	5,5	-5,5
Avser boendehyror och egenavgifter		
<i>Barn, kultur och fritid</i>	0,6	-0,6
Avser intäkter för kollo		
Summa	144,7	-144,7

Medel för lokaländamål

Kommunstyrelsen beviljar bidrag för förskolelokaler med 80 procent av den del av hyreskostnad som ligger i intervallet 1 700-2 500 kr/kvm och år och med 40 procent av hyreskostnaden över 2 500 kr/kvm och år. Totalt beräknas nämnden erhålla 7,5 mnkr i bidrag för höga hyror i samband med tertialrapport 2, 2016.

Övrigt

Särskilda redovisningar

Nämndens samlade bedömning av personal- och kompetensförändringar under 2016 redovisas särskilt i bilaga 8 *Bemannings- och kompetensutvecklingsplan 2016*.

Kvalitetsarbete

Grunden för nämndens kvalitetsarbete är stadens budget och stadens program för kvalitetsutveckling. Nämndens verksamheter arbetar kontinuerligt med utveckling för en högre kvalitet. Ambitionen är att årligen delta i stadens kvalitetsutmärkelse.

Nämndens strategiska arbete med kvalitetsutveckling utgår från ett tydligt fokus på resultat och effekter för målgruppen. Nämndmål, indikatorer och aktiviteter är formulerade med fokus på de effekter och resultat som skapas för invånare och brukare. Ett tydligt resultatperspektiv finns med i verksamhetsplanering, uppföljning, och rapportering.

Under 2016 kommer nämnden fortsätta arbetet med att utveckla indikatorer och mäta resultatet och effekterna för invånare och brukare. Nämndens stödfunktioner och verksamhetscontrollers utgör ett stöd för verksamheterna i detta arbete. Arbetet sker i stadens

system för integrerad ledning och styrning (ILS).

En annan viktig del i nämndens samlade kvalitetsarbete är arbetet med väsentlighets- och riskanalys i vilken nämnden uppskattar väsentlighetsgraden och risken för att oönskade händelser ska inträffa. Arbetet ingår i processen med att ta fram en internkontrollplan och syftet är att säkra en effektiv förvaltning och undgå allvarliga fel och skador. Nämnd, förvaltningsledning och övrig personal samverkar för att med en rimlig grad av säkerhet uppnå målen för den interna kontrollen.

Uppföljningen utgår från centrala brukarundersökningar, egna enkäter och uppföljningar, revisorernas granskningar, synpunkter och klagomål m.m. Därutöver finns det flera olika verksamhetsspecifika metoder i kvalitetsarbetet:

- förskolornas kvalitetsredovisning och löpande arbete med pedagogisk dokumentation.
- kvalitets- och ledningssystem inom socialtjänsten.
- barns behov i centrum (BBIC) ger en enhetlig och evidensbaserad struktur för handläggning, genomförande och uppföljning inom den sociala barn- och ungdomsvården.
- bedömningsinstrumentet och strukturerad intervjumetod ADAD (Adolescent Drug Abuse Diagnosis) för bedömning av ungdomars problematik och för att uppmärksamma eventuellt risk- eller missbruk. SAVRY (*Structured Assessment of Violence Risk in Youth*), ett beslutsstöd i utredningar gällande risker och behov hos ungdomar med känt antisocialt beteende)
- arbetet med att implementera en evidensbaserad praktik inom socialtjänsten sker kontinuerligt. (*Evidensbaserad praktik innebär en medveten och systematisk användning av flera kunskapskällor. Den professionelle väger samman sin expertis med bästa tillgängliga kunskap, den enskildes situation, erfarenhet och önskemål vid beslut om insatser.*)
- utredningsinstrumentet ASI (*Addiction Severity Index*) inom vuxenenhetens missbruksdel och DUR (*Dokumentation - Utredning - Resultat*) inom socialpsykiatri samt Motiverande samtal (*MI*).
- intervjuer och observation inom äldreomsorgen
- bedömningsinstrumentet FREDA används i arbetet mot våld i nära relationer används.
- M.fl.

Övriga frågor